

СТАНОВИЩЕ

От

проф. Николай Стоянов Цветков

**Югозападен университет „Неофит Рилски“ гр. Благоевград
професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство по,
научна специалност „Хореография“**

**за научните трудове и учебната дейност на ас. д-р. Елица Петрова Луканова
представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“ в про-
фесионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство по научна специалност
„Балетно изкуство“, обявен в ДВ бр. 52 от 05.07.2022 г. за нуждите на АМТИИ „Проф.
Асен Диамандиев“ –гр. Пловдив**

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив (ДВ бр. 52 от 05.07.2022 г.) и на интернет страницата на Академията за нуждите на катедра Хореография към Факултет по „Музикален фолклор и хореография“. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и за академичния състав на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

За участие в обявения конкурс са подали документи:

единствен кандидат **ас. д-р. Елица Петрова Луканова** от АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив, катедра Хореография към Факултет по „Музикален фолклор и хореография“.

За участие в конкурса кандидатката **ас. д-р. Елица Петрова Луканова** е представила списък от общо 5 заглавия и 5 цитирания. Те са класифицирани в категории както следва:

- монографичен труд за участие в конкурса –1 бр.
- книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" -1бр.
- статии в рецензирани национални научни издания – 3бр.
- цитирания -5бр.

2. Данни за кандидата

Ас. д-р. Елица Луканова е родена на 15.08.1969 г. в град София.

1979 г. започва балетното си образование в ДХУ (Държавно хореографско училище - днес НУТИ) гр. София.

1987г. завършва Ленинградското държавно хореографско училище „А . Я . Ваганова” - Санкт Петербург, Русия, специалност артист-балерина в класа на проф. И . А . Трофимова.

През 1985 г. завършва висше образование в НМА „Проф. Панчо Владигеров” гр. София със степен магистър по балетна педагогика.

Професионалната дейност на кандидатката, научните трудове и учебната дейност е свързана с участието в конкурса за заемане на академична длъжност „доцент“.

Професионалната и реализация до момента се изразява в заемане на длъжности свързани с работа в областта на хореографията, педагогическата, изпълнителската и хореографската практика. Автор и постановчик е на хореографски произведения, спектакли и др.

От 1988 г. до 2015 г. е артист - балерина в Софийска опера и балет. Била е асистент -преподавател в НУТИ - гр. София. От 2016 г. е асистент в АМГИИ гр. Пловдив, където преподава Основи на класическия танц и Методика на преподаване на класическия танц .

През 2019г. и е присъдена образователната и научна степен ДОКТОР по Хореография, която отговаря на специалността на обявения конкурс.

Д-р Елица Луканова отдавна е извоювала авторитет на отличен хореограф-педагог, плод на което е и настоящата монография и участието и в конкурса за доцент.

Елица Луканова има голям педагогически и практически опит. Участва активно в редица национални и международни конференции, фестивали, конкурси и др. в областта на хореографията.

В съответствие с изискванията от Правилника за прилагането на ЗРАСРБ, кандидатът е представил справка за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3, съответно на изискванията по чл. 2б, ал. 5 от ЗРАСРБ. както и справка за оригиналните научни приноси, към които се прилагат съответните доказателства.

Ас. д-р. Елица Луканова отговаря на условията на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ. Представените по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ и за развитието на академичния състав на АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – гр. Пловдив за участие в конкурса и за оценка на научните и приноси.

3. Обща характеристика и оценка на научната продукция на кандидата

Приетите за рецензиране трудове и научно-приложни разработки на кандидата са в областта и проблематиката по специалността на конкурса за „доцент“, а именно в област на

висше образование в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, по научна специалност „Хореография“ и третира различни аспекти от областта на хореографията свързани с началото на професионалния балет в България, професионалното балетно образование в Българи, проследяване развитието и сравнителен анализ на различни световни балетни школи.

Във връзка с участието в конкурса, ас. д-р Елица Луканова е представила списък на научните публикации, който включва общо 5 публикации и 5 цитирания. В списъка са посочени научните трудове след защитата на докторската дисертация. Те са:

✓ *една монография:*

- „Влиянието на руската балетна школа за развитието на балетното изкуство в България през XX век“ Издава АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив , 2022 г. ISBN 978-619-7682-08-3, Брой страници на изданието –

✓ *една книга:*

- "Създаване, развитие и сравнителен анализ на италианска, френска, датска и руска балетни школи“ Издава АМТИИ “Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, Колор Принт БГ, 2022 г., ISBN 978-954-2963-00-4, бр. стр. на изданието – 208

✓ *Три публикации :*

- Професионалното балетно образование в България 70 години Държавно балетно училище (ДХУ, НУТИ)“, Музикални хоризонти 8, 2021/ Musical Horizons 8, 2021, ISSN 1310-0076 стр 16-19
- „Еволюция срещу революция или срещу моделите за развитие в класическия танц“, Сборник с доклади от международна научна конференция „Еволюция срещу революция или за моделите на развитие“ , Русе, 2020 г. , том I, Изд. на Регион. библиотек. "Любен Каравелов" ; Акад. за музикално, танцово и изобразително изкуство "Проф. Асен Диамандиев", стр. 463-471, ISBN 978-619-7404-15-9 (т. 1) - Регион. библиотек. "Любен Каравелов" – Русе; ISBN 978-954-2963-69-1 (т. 1) – АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив
- „Предвестници на професионалния балет в България“, Годишник, АМТИИ 2019, Изд. на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев – Пловдив, стр. 72 – 79, ISSN 1313-6526

В справката са включени и **5 цитирания**, свързани с профила на конкурса, които не са основни в реабилитационния труд:

На база на представените материали по конкурса, считам че научно –изследователската дейност на д-р. Елица Луканова е обусловена от научния и изследователския и интерес в няколко основни насоки:

- **Формирането и развитието на балетното изкуство в България през XX век.** (Публикации-монография: „Влиянието на руската балетна школа за развитието на балетното изкуство в България през XX век“ Издава АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив , 2022 г. ISBN 978-619-7682-08-3, „Професионалното балетно образование в България 70 години Държавно балетно училище (ДХУ, НУТИ)“, Музикални хоризонти 8, 2021/ Musical Horizons 8, 2021, ISSN 1310-0076 стр 16-19

- *Влиянието на руската балетна школа за развитието на балетното изкуство в България през XX век.*
- *Професионалното балетно образование в България.*
- *Исторически сведения, обзор и анализ на професионалните балетни школи в Италия, Франция, Дания и Русия.*

Научно изследователската и художествено творческа дейност на д-р. Елица Луканова е изцяло свързана с различни аспекти и компоненти на хореографията, хореографската наука, педагогика и практика. Най-задълбочени са изследванията на кандидатката базирани на богат личен опит (педагогически и практически), широк империчен материал, съпоставки и обстоятелни сравнителни анализи. Те са изцяло относими с конкурсната област и отговарят на научната специалност, по която е обявен конкурсът. Представеният набор от публикувани научни трудове дава достатъчно основание за участие на кандидатката в конкурса и за оценка на научните и приноси.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Д-р Елица Луканова е отличен пример за Академичен преподавател. В периода 1986 г. – 2000 г. е асистент преподавател НУТИ - гр. София. От 2016 г. е асистент в АМТИИ гр. Пловдив, където преподава Основи на класическия танц и Методика на преподаване на класическия танц, а от 2017 г. по покана на Българска федерация по художествена гимнастика е балетен педагог – хореограф на Националния отбор по художествена гимнастика – ансамбъл жени, завоювали за първи път в историята на българската художествена гимнастика златен олимпийски медал.

Като академичен преподавател нейната педагогическа дейност преобладава. До настоящия момент подготвя и провежда лекции, упражнения и изпити на студенти по дисциплините „История на танца“, „Класическо репертоарно балетно наследство“, „Методика на преподаване на класическия танц“, „Образци на танци в оперни и балетни спектакли“ и „Основи на класическия танц“.

Натоварването и през последните 4 години е над норматива (видно от предоставената справка за педагогическа практика). Общия и преподавателски стаж само в АМТИИ е над 4 години и 11 месеца (видно от Препис-извлечение на трудовата книжка на кандидата). Нейната професионална област е Хореография, в която са и преподаваните предмети.

Представените материали за учебно-педагогическата дейност и натовареност на д-р. Елица Луканова отговарят на конкурса, свързани са с професионалното направление и научната специалност.

Воден от изложените факти определено смятам, че педагогическата подготовка, дейност и учебно-образователен подход на кандидата отговаря напълно на предизвикателствата и изискванията на новото време. Изследователския и педагогически опит, както и хореографската специализация на д-р Елица Луканова разкрива сериозен потенциал за развитие на академичната и кариера в областта на хореографската наука и изкуство.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

Представената от кандидата справка за научните приноси на трудовете е коректна и отразява значимите резултати от научните изследвания и публикации. Както е отбелязано, научните приноси са основно в областта на хореографията, където липсва цялостно теоретично разработване на проблематиката свързана с факторите и историческите традиции довели до начало на професионалния балет и професионалното балетно образование в България. В тази връзка представените трудове се отнасят до неизследвани или слабо изследвани проблеми в хореографската наука и хореографското изкуство и имат съществен принос за обогатяване на научното знание в тази област. Научно-приложните (практически) приноси се изразяват в това, че направените анализи очертават кръг от проблеми в хореографията и предложените решения имат практически аспект, продиктуван от професионалния опит на автора като педагог, хореограф и творец в областта на хореографията.

Безспорно най-съществено научно постижение сред представените трудове представлява монографията: „Влиянието на руската балетна школа за развитието на балетното изкуство в България през XX век“. Издава АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ - Пловдив , 2022 г. ISBN 978-619-7682-08-3. В представената за разглеждане монография за първи път у нас се проучват, изследват и анализират конкретно и в детайли всички процеси на влияние върху балетното изкуство в България.

Значението на монографичния труд се обуславя от неговия специфичен обект на изследване – **зараждането и развитието на балетното изкуство в България от началото на XX век.**

Актуалният характер на избраната тема от автора е безспорен. Той се определя, както от необходимостта задълбочено да се изследват процесите на развитието **на балетното изкуство в България от началото на XX век, хронологичното проследяване влиянието на Руската балетна школа върху тези процеси** (в исторически и съвременен план), така и от детайлното анализиране отделните аспекти на това въздействие – **от първите гастролиращи руски артисти у нас, през високохудожественото влияние на руските балетни произведения, до ключовата роля на теоретичните и практически методики на преподаване.** Този характер на темата предопределя и специфичната структура на изложението, в

което съобразно определената цел е структурирано в увод, пет глави, заключение и приложение.

В увода аргументирано са изложени акцентите, които са предмет на научното изследване. Посочено е, че целта на монографията включва *проследяване на развиващото се балетно изкуство в България, влиянието на руската балетна школа и руските балетни специалисти при развитието и утвърждаването на това изкуство*. Заявен е изследователски интерес свързан с проучване и анализиране на голям период от време от 10-те до 70-те години на XX век.

В първа глава е направен обзор и в исторически план са анализирани причините довели до професионалното израстване на пионерите на танцовото изкуство в България, от началото на миналия век и влиянието на гастролиращите руски балетни артисти в България.

Сериозен приносен характер се съдържа във втора и трета глава, където на задълбочен анализ е подложено творчеството на плеяда водещи хореографи и изпълнители участвали в утвърждаването на класическия танц. Изследвано и анализирано е творчеството на двамата съветски хореографи – Нина Анисимова и Николай Холфин, поставяли балети у нас. В резултат на аргументирания анализ се стига до ценни изводи и обобщения за влиянието на творческите им върхове върху българския балет.

Значим, приносен характер се съдържа в четвърта и пета глава на монографията. Те са посветени на *професионалното балетно образование в България и на руските и български хореографи допринесли за развитието на съвременния класически балет в България*. Доброто познаване на теорията и практиката на изследваните въпроси свързани с танца е дала възможност на кандидатката при разглеждането на различни казуси, коректно да се излагат различни научни тези в областта на хореографията с уважение към различните становища.

Анализирайки представения труд, с оглед на неговото предметно съдържание, логическа последователност и структурен обхват, може да се направи заключението, че той *представява цялостно и систематическо изследване на развиващото се балетно изкуство в България и влиянието на руската балетна школа и руските балетни специалисти при развитието и утвърждаването на това изкуство*.

Освен в монографията, ценни приноси се съдържат и в другите за рецензиране трудове. Свидетелство за значимостта на научните приноси на д-р Елица Луканова е броят цитирания от други автори на нейни научни трудове. От приложената справка за цитирания, става ясно, че кандидатката е цитирана 5 пъти в различни научни разработки. Безспорен е фактът, че научната и продукцията е разпознаваема и се ползва с авторитет и признание в научната общност.

Основни приноси на кандидата

На основата на представената справка могат да се открият следните приноси:

- За първи път в обсега на научното изследване се анализират процесите на развитието на балетното изкуство в България от началото на XX век,
- Анализирани са причините довели до професионалното израстване на пионерите на танцовото изкуство в България, от началото на миналия век,
- Идентифицирани са влиянието на Руската балетна школа върху процесите на развитието на балетното изкуство в България от началото на XX век,
- Идентифицирани са отделните аспекти на това въздействие – от първите гастролиращи руски артисти у нас, през високохудожественото влияние на руските балетни произведения, до ключовата роля на теоретичните и практически методики на преподаване,
- Аргументиран анализ за влиянието на творческите постижения на плеяда водещи хореографи и изпълнители участвали в утвърждаването на класическия танц. върху българския балет,
- За първи път се дава информация за първите преподаватели, първите възпитаници, за подбора и организацията на началните години на обучение в професионално организираната структура Държавно хореографско училище (ДХУ) – 1951,
- Аргументирано се доказва професионалното влияние на съветските танцови дейци върху изграждането на балетно образование у нас.

6. Оценка на личния принос на кандидата

Считам, че посочените приноси са лично дело на кандидата. Основание за това ми дава и факта, че представените в конкурса трудове са самостоятелни, а не в съавторство. Представените научни публикации и цялото творчество на кандидата го определят, като изследовател, който в научната си продукция изследва значими актуални въпроси в областта на танца, а теоретичните изводи, които се извеждат намират практическо приложение.

7. Бележки и препоръки

След като се запознах обстойно с научната и художествено творческа продукция, представена от д-р Елица Луканова за заемане на академична длъжност „доцент“ ще си позволя да направя следните препоръки:

- въз основа на лекционните материали да подготви и да издаде помагало или учебник за нуждите на студентите;
- да продължи научните си търсения към неизследвани или слабо изследвани проблеми свързани с танца в хореографската наука и изкуство.

8. Лични впечатления

Д-р Елица Луканова е с висок статус в научните изследвания и професионалист в сферата, в която работи. Доказателство, за което са и представените от нея участия, постижения, награди и др. Тя е изграден професионален танцов педагог с вкус към научни изследвания и новаторство в работата си, показващ че владее научно-изследователските методи в хореографската наука, които умело прилага в развитието на танцовото изкуство.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята **положителна** оценка и **препоръчвам** на Научното жури да предложи на Научния съвет при **на АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ –гр. Пловдив**, да избере **ас. д-р. Елица Луканова** да заеме академичната длъжност „доцент“ в професионално направление **8.3 Музикално и танцово изкуство по научна специалност „Балетно изкуство“**, обявен в ДВ бр. 52 от 05.07.2022 г. за нуждите на АМГИИ „Проф. Асен Диамандиев“ –гр. Пловдив

Становището изготвил:

02.10.2022г.

Проф. Николай Цветков